

► 14 – 3/2020

უარი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმებაზე

უზენაესი სასამართლოს 2019 წლის 13 დეკემბრის განჩინება № ას-1183-2019

სსკ-ის 225 III მუხლი

შეგებებული სარჩელის წარდგენა და მისი წარმოებაში მიღებაზე უარის კერძო საჩივრით სადავოდ ქცევა არ ავალდებულებს სასამართლოს, გადადოს მანამდე დანიშნული სხდომა. აღნიშნული არ ითვლება საპატიო მიზეზად სსკ-ის 225 III მუხლის მიხედვით დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების მიზნებისთვის.

რედაქტორის შენიშვნა: მოპასუხეებმა წარადგინეს შეგებებული სარჩელი მას შემდეგ, რაც მათ ეცნობათ მთავარი სხდომის ჩატარების თარიღის შესახებ. პირველი ინსტანციის სასამართლომ მიიღო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება მოპასუხეების გამოუცხადებლობის გამო, რაც მათ გაასაჩივრეს და მიუთითეს, რომ შეგებებული სარჩელის წარდგენისა და მისი წარმოებაში მიღებაზე უარის კერძო საჩივრით სადავოდ ქცევის გამო ვარაუდობდნენ მანამდე ჩანიშნული სხდომის გადადებას ან, სულ მცირე, სასამართლოსგან დამატებით შეტყობინებას სხდომის ჩატარების თარიღის უცვლელობასთან დაკავშირებით. მოპასუხეთა პოზიცია არ ყოფილა გაზიარებული არც სააპელაციო და არც საკასაციო სასამართლოების მიერ.

► 15 – 3/2020

ხანდაზმულობის ვადის დინების შეწყვეტა სარჩელის წარმოებაში მიღებაზე უარისას

უზენაესი სასამართლოს 2019 წლის 27 დეკემბრის განჩინება № ას-652-2019

სკ-ის 140-ე მუხლი

რედაქტორის შენიშვნა: დასაქმებულმა ორჯერ აღძრა სარჩელი დამსაქმებლის წინააღმდეგ და მისი სამსახურიდან დათხოვნის შესახებ ბრძანების ბათილობა მოითხოვა, თუმცა უშედეგოდ - სასამართლომ არ მიიღო სარჩელები წარმოებაში. სასამართლოსადმი მხოლოდ მესამე მიმართვა აღმოჩნდა წარმატებული. საქმის პირველი ინსტანციისთვის დაბრუნების შესახებ სააპელაციო სასამართლოს განჩინების გასაჩივრებისას დამსაქმებელმა მიუთითა, რომ სარჩელის აღძვრა არ წყვეტს ხანდაზმულობის ვადას, თუ სასამართლომ ის წარმოებაში არ მიიღო, სკ-ის 140-ე მუხლის თანახმად, შესაბამისად, დასაქმებულის მოთხოვნა იყო ხანდაზმული. საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ ფუნქციურად სარჩელის განუხილველად დატოვება და მის მიღებაზე უარის თქმა ერთნაირი შინაარსის მქონე ინსტიტუტებია, რომელიც, შედეგობრივად, პირს არ ართმევს უფლებას, შემდგომში აღძრან იგივე სარჩელი. აქედან გამომდინარე, სკ-ის 140-ე მუხლის მე-2 ნაწილი ვრცელდება სარჩელის წარმოებაში მიღებაზე უარზეც, რაც, საქმის გარემოებების მიხედვით, ხანდაზმულობის ვადას წყვეტდა სასამართლოსადმი პირველად მიმართვის მომენტში. შესაბამისად, საკასაციო სასამართლოს დასაბუთებით, მოსარჩელის მოთხოვნა არ იყო ხანდაზმული.

▶ 16 – 3/2020

პირგასამტეხლოს შემცირება მისი მიზნიდან გამომდინარე

უზენაესი სასამართლოს 2019 წლის 27 დეკემბრის განჩინება № ას-418-2019

სკ-ის 417-ე მუხლი

თუ ვალდებულება შესრულდა განსაზღვრული სახელშეკრულებო პირობების დარღვევით, თუმცა მისაღები ხარისხით და დათქმულ საერთო ვადაში, პირგასამტეხლოს ათვლა მთელი ხელშეკრულების ღირებულებიდან დაუშვებელია.

რედაქტორის შენიშვნა: მენარდე ვალდებული იყო, სამუშაოები შეესრულებინა 120 დღეში, ამასთან, სამუშაოების 25% ჩატარებული უნდა ყოფილიყო 30, ხოლო 50% - 60 კალენდარულ დღეში. ხელშეკრულებითვე განისაზღვრა პირგასამტეხლო რომელიმე დარღვევის შემთხვევაში ხელშეკრულების ღირებულების 1%-ის ოდენობით. 30 დღეში სამუშაოს 25 %-ის შესრულებული არ ყოფილა, თუმცა ის დასრულდა ხელშეკრულებით დათქმულ 120 დღეში. პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილებით, მენარდეს დაეკისრა პირგასამტეხლოს შემცირებული რაოდენობის გადახდა. სამართალწარმოება მოსარჩელის ინიციატივით გაგრძელდა მეორე და მესამე ინსტანციებში, სადაც ის მიუთითებდა პირგასამტეხლოს დაკისრების სახელშეკრულებო პირობებზე. სააპელაციო და საკასაციო სასამართლოებმა განმარტეს, რომ დადგენილ ვადაში ვალდებულების მისაღები ხარისხით შესრულება პირგასამტეხლოს მთელი ხელშეკრულების ღირებულების მიხედვით ათვლას დაუშვებელს ხდიდა. საკასაციო პალატის განმარტებით, სანქციის სახით

პირგასამტეხლოს დაწესება არ უნდა გასცდეს იმ სამართლებრივ მიზანს, რასაც სკ-ის 417-ე მუხლი ითვალისწინებს.

ნინო ქავჭავაძე

▶ 17 – 3/2020

მენარდის ანაზღაურების მოთხოვნა გადახარჯვისას მყარი და მიახლოებითი ხარჯთაღრიცხვის შემთხვევაში

უზენაესი სასამართლოს 2013 წლის 30 დეკემბრის გადაწყვეტილება № ას-888-834-2012

სკ-ის 631-ე და 398-ე მუხლები

1. მენარდის მიერ გადახარჯვის ანაზღაურების მოთხოვნის შემთხვევაში, პირველ რიგში დასადგენია შეთანხმებული ხარჯთაღრიცხვის ტიპი, ვინაიდან ნარდობის ხელშეკრულების მომწესრიგებელი ნორმები არ იცნობს მყარი ხარჯთაღრიცხვის გადაჭარბების ანაზღაურებას, განურჩევლად მისი მნიშვნელობისა. სკ-ის 631-ე მუხლი განსაზღვრავს მხოლოდ მიახლოებითი ხარჯთაღრიცხვის მნიშვნელოვნად გადაჭარბების შედეგებს და ორიენტირებულია შემკვეთის ინტერესის უპირატეს დაცვაზე.

2. მიახლოებითი ხარჯთაღრიცხვის გაზრდისას მენარდეს აქვს ანაზღაურების შესრულებული სამუშაოს მიხედვით მოთხოვნის უფლება მხოლოდ მაშინ, როდესაც ის შემკვეთს დაუყოვნებლივ აცყობინებს ხარჯთაღრიცხვის გადაჭარბების შესახებ და მისგან სამუშაოს გაგრძელებაზე თანხმობას იღებს.

3. მყარი ხარჯთაღრიცხვის მნიშვნელოვნად გადაჭარბების შემთხვევაში მენარდეს შეუძლია შემკვეთს მოსთხოვოს